

fen, gut, fromm TRK. 3, 1, 12. पुत्रवत् RV. 1, 31, 4. यजमान 92, 3. ओतो डुरोणम् 117, 2. 183, 1. 4, 13, 1. 1, 125, 3. 147, 3. इन्द्राय विष्णुः सु कृते मुक्तैः 156, 5. 8, 46, 37. superl. 9, 83, 4. कृत्वा देवेषु ऋषिणा मुक्तम् 7, 9, 1. वयं देवेषु मुक्तैः स्याम 5, 4, 8. 7, 79, 3. 10, 122, 3. AV. 3, 28, 5. 4, 24, 1. देव 5, 27, 3. 6, 124, 1. VS. 8, 48, 27, 13. मुक्तौ मुक्तानि RV. 7, 35, 4. 9, 73, 1. 10, 17, 7. मुक्तं देव्यं ज्ञानम् 63, 9. TBr. 3, 1, 4, 6. 2, 4. Spr. (II) 3728. RAGH. 11, 50, 88. RĪGĀ-TAR. 1, 94, 4, 215. 5, 119. Die Guten, Frommen in ausgezeichnetem Sinne sind die hingeschiedenen Väter, welche im Jenseits in der Welt der Guten (मुक्तामु लोको) den Lohn ihrer Werke genossen; vgl. यत्रासते मुक्तैः RV. 10, 17, 4. AV. 3, 28, 5. 6. — RV. 10, 16, 4. AV. 7, 79, 2. 80, 4. 9, 5, 1. 5. 8. 9. 11, 1, 17. fg. 35. 12, 3, 9. 18, 3, 20. 71, 4, 1. 11. 14. 44. 19, 56, 5. गच्छेन् मुक्तौ वयम् TS. 3, 5, 4, 1. 5, 4, 4, 3. मुक्तिः सलोकाः CAT. Br. 13, 2, 7, 12. ÇĀṆKA. Br. 5, 10. KĪTĪ. Ça. 2, 2, 8. — 2) = मुकर्मन् geschickt, Künstler: Tvashṭar RV. 3, 54, 12. Rbhu 60, 3. 7, 35, 12. — Vgl. वि०.

1. मुक्त 1) n. a) eine gute That, ein gutes Werk, Rechtschaffenheit, Tugend; Verdienst der guten Werke AK. 1, 1, 4, 2, 3, 4, 20, 222. H. 1379. an. 3, 313. MED. t. 172. HALĪ. 1, 125. RV. 3, 60, 4. मुक्तौ मुक्तानि 7, 35, 4. Weg der Tugend 10, 71, 6. Welt der Tugend so v. a. der Guten (der ältere Ausdruck मुक्तामु लोको) 85, 24. AV. 2, 10, 7. 4, 11, 4, 6. 14, 6. 6, 119, 1. 120, 1. 121, 1. 2. 7, 83, 4. 9, 5, 19 u. s. w. TS. 1, 1, 4, 2, 3, 5, 4, 1. TBr. 3, 3, 11. 40, 2. VS. 15, 50. KATHOP. 3, 1. MUND. Up. 1, 2, 1 (स्वकृतस्य in der Bibl. ind., मुक्तस्य bei POLEY). मुक्तस्य येनो etwa Stätte der Frömmigkeit = heilige Stätte RV. 10, 61, 9. सादयी यज्ञं मुक्तस्य येनो 3, 29, 8. इमं पशुं ते बध्नामि मुक्तस्य (Comm. कर्मणाः, nämlich श्रौतिष्ठेयस्य) मध्ये TS. 3, 1, 4, 1. रतिः मुक्तस्य Lohn der Tugend RV. 10, 95, 17. CAT. Br. 1, 6, 4, 19. पुरुषस्य मुक्तं लिपुतः 2, 3, 2, 11. 4, 1, 4, 5. 5, 2, 17. SHADY. Br. 1, 6. एतैः मुक्तेरनु गच्छेन् यज्ञम् AV. 11, 1, 36. सं ते वृज्जे मुक्तम् TS. 7, 3, 44, 2. TBr. 1, 2, 7. KĀND. Up. 8, 4, 1. उच्छ्रुते KAUSH. Up. 1, 4. M. 3, 37 (०कुत्). 100. 6, 79. 7, 95. 8, 256. JĀG. 2, 75. BHAG. 5, 15. HARIV. 1224. सत्येन मुक्तेन च ते शपे R. 2, 34, 47. R. GORR. 2, 18, 54. 35, 50. 5, 34, 7. 1, 19, 5. 35, 32. यदि नः मुक्तं किञ्चित् 2, 14, 6. 38, 44. 4, 41, 69. 5, 9, 16. 51, 18. MEH. 17. RAGH. 14, 16. 18, 21. KUMĀS. 6, 47. ÇĀK. 88. Spr. (II) 1355. 1776. 1887. 3389. 3906. 4594. 5443. 6580. 7060. 7808. Z. d. d. m. G. 27, 37. fg. KATHĪS. 17, 133. 27, 99. 37, 190. 42, 110. 46, 215. MĀRK. P. 14, 72. RĪGĀ-TAR. 1, 215. 305. 351. 3, 384. 4, 59. 128. 700. 5, 24. 6, 299. PĀNĒAT. 213, 21 (जन्ममुक्तं zu schreiben). SARVADARÇANAS. 116, 1. 121, 8. BHĪG. P. 5, 19, 8. अकृत° adj. 8, 18. 17. क्षीण° adj. 3, 32, 21. eine gute That in Bezug auf Jmd., Wohlthat, Dienst, Gefallen: यद्यस्ति ते किञ्चिन्मयापि मुक्तं कृतम् R. 2, 59, 29. 111, 29. 3, 53, 6. स कस्य मुक्तं स्मरेत् 4, 55, 5. Spr. (II) 1366. क्वा मुक्तं राज्ञो दुष्करम् 5006. 6256. 7256. — b) geradezu für मुक्तस्य लोकः Welt der Tugend, Himmel: इमां नारीं मुक्ते दधात AV. 14, 1, 59. सं पत्नी पत्या मुक्तेन गच्छताम् die Gattin werde mit dem Gatten im Himmel vereinigt TBr. 3, 7, 5, 11. सर्वे मुक्ताय (अमृताय AV.) कम् TS. 1, 1, 4, 1. — 2) adj. richtig gemacht: मुक्ता तच्छ्रुतिरः कृपवत् (vgl. शमितरि यदत्र मुक्तं कृण्वथ AIR. Br. 2, 7) RV. 1, 162, 10. scheint unrichtig betont zu sein und eigentlich zum Folgenden zu gehören. — Nach P. 4, 1, 52, VĀRT. ist

मुक्त ein adj. comp. (f. आ). — Vgl. वि० und मुजात zur Verschiedenheit der Betonung der zwei मुक्त.

2. मुक्त 1) adj. VS. PĀR. 2, 45. wohl —, richtig gemacht, — zubereitet; wohl gebildet, geschmückt, gut eingerichtet H. an. 3, 313. MED. t. 172. Weg RV. 1, 35, 11. Gewänder 5, 29, 15. Bogen 8, 66, 11. अङ्गुश 10, 44, 9. Donnerkeil 1, 85, 9. पाणी 4, 21, 9. Sindhu 10, 75, 9. Sonne 7, 62, 1. Indra 6, 19, 1. 41, 2. Indra's Stärke 10, 100, 6. Soma 1, 134, 2. 9, 74, 3. योनि 70, 7. 10, 34, 11. यज्ञ 15, 13. AV. 17, 1, 27. व्रप 12, 3, 33. गर्भ VS. 19, 94. सक्तवः GOBU. 3, 7, 6. कर्म पुत्रिणि gut ausgeführt RV. 3, 32, 8. 34, 6. ता अश्रुवन्मुक्तं बतेति so ist es recht AIR. Up. 2, 3. अकः सु लोकं मुक्तं पृथिव्याम् im Sinne von मुक्तस्य लोकः VS. 11, 22. AIR. Br. 8, 15. ब्रह्मलोक MUND. Up. 1, 2, 6. नाकस्य पृष्ठे मुक्ते 10. — वर्णक MBH. 4, 635. तडाग 13, 2983. शय्या R. 2, 53, 34. सभा 56, 32. MBH. 2, 1774. पाडुके R. GORR. 2, 124, 13. निकेताः 4, 33, 10. 5, 14, 43. 16, 85. 19, 12. 72, 9. 95, 42. 7, 54, 15. 55, 6. अथो एतज्जगत्स्रष्टः मुक्तं बत ते कृतम् BHĪG. P. 3, 20, 51. प्रारम्भ gut ausgeführt Spr. (II) 7122. कर्मन् 7281. BHĪG. P. 8, 23, 31. मुक्ताधिकार adj. ÇIC. 20, 80. मुक्तान्यपि कर्माणि राजभिः सगरादिभिः so v. a. obgleich die Thaten, welche die Fürsten Sagara und Andere vollbrachten, gute Thaten waren Spr. (II) 7089. in der Regel ist मुक्तं कर्म so v. a. मुक्त n. ein gutes Werk BHAG. 14, 16. HARIV. 1064. R. 2, 96, 33. R. GORR. 1, 19, 7. 3, 61, 39. 6, 71, 8. Spr. (II) 5019. मुव्याकृतानि सूक्तानि मुक्तानि 7137. तदतो मुक्ता मतिः so v. a. es ist ein richtiger Beschluss gefasst worden R. 2, 45, 26. मम तत्मुक्तं वया so v. a. damit hast du gut an mir gehandelt 4, 15, 12. किमत्र मुक्तं भवेत् so v. a. was thäte man hier am besten? 5, 77, 5. MĀRK. P. 71, 1. किं कृते मुक्तं भवेत् dass. 99, 19. मुक्तं ते ऽस्तु so v. a. mögest du es wieder gut machen R. 2, 57, 28. सो ऽनर्थः मुक्तो भवेत् wieder gut gemacht 5, 90, 16. R. SCHL. 2, 64, 2. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Prthu HARIV. 1064; vgl. 2. मुक्ति.

3. मुक्त angeblich = स्वकृत in der Stelle: असदा इदम्य आसीत् ततो वै सदायत। तदात्मानं स्वयमकुरुत्। तस्मात्तत्मुक्तमुच्यत इति। यदेतत्मुक्तम्। रसो वै सः TAITT. Up. 2, 7; vgl. Ind. St. 9, 74.

1. मुक्तकर्मन् n. ein gutes —, verdienstliches Werk Spr. (II) 4222. 7360. भोगभूमिः मुक्तकर्मणाम् KATHĪS. 24, 72. PRAB. 100, 13. ०कर्मकारिन् VJUTP. 33.

2. मुक्तकर्मन् adj. guten Werken obliegend, tugendhaft MBH. 13, 4696. R. 1, 62, 11. 4, 44, 105.

मुक्तद्वादशी f. Bez. eines best. zwölften Tages: ०व्रत Verz. d. Oxf. H. 34, b, 17.

मुक्तव्रत n. eine best. Begehung Verz. d. Oxf. H. 284, b, 10. fg.

मुक्तात्मन् (6. सु + कृतात्मन्) adj. dessen Geist schön gebildet, — geläutert ist: मरुषयः R. 3, 77, 33.

1. मुक्ति f. eine gute d. i. richtige Handlungsweise Spr. (II) 7061, v. 1.

2. मुक्ति 1) adj. der Gutes thut, rechtschaffen, tugendhaft Verz. d. Oxf. H. 21, a, 16. — 2) m. N. pr. a) eines Sohnes des Manu Svā-rokiṣha HARIV. 419. — b) eines der 7 Weisen im 10ten Manvantara HARIV. 472. BHĪG. P. 8, 13, 22. — c) eines Sohnes des Prthu VP. 4, 19, 12; vgl. 2. मुक्त 2).